

BOMÆRKERNE I KØGE S. NICOLAI KIRKE

AF

KIRSTEN WEBER-ANDERSEN.

Ingen kirke her i landet kan opvise saa rig en samling bomærker som S. Nicolai i Køge. De findes paa mange ligsten, og paa stolestaderne vrimler de frem. Ialt kan man finde godt 170 forskellige bomærker, der byder en udmærket lejlighed til at studere et ensartet materiale, som strækker sig over et forholdsvis kort tidsrum, fra o. 1550 til o. 1700. Inden vi imidlertid tager Køgebomærkerne op til behandling, er det nødvendigt kort at ridse bomærkets historie, karakter og udvikling op¹.

Et bomærke har to funktioner; dels betegner det en mands ejendomsret til et eller andet, det være sig et grundstykke, et hus, en tømmerstok eller et kreatur, dels bruges det svarende til underskriften, f. eks. under et retsgyldigt dokument, et skøde eller tingsvidne m. m.

Bomærkerne er ældre end skrivekunsten og utvivlsomt jævn gamle med ejendomsbegrebet. Fra den ældre stenalder sidste del, Madeleine-tiden, kendes ejermærker paa harpuner fra Laugerie Basse i Frankrig, der minder om de mærker, eskimoerne indtil den sidste tid har sat paa deres vaaben og redskaber.

De ældste, kendte bomærker i Danmark er muligvis de rune-lignende tegn paa pileskafterne fra Nydamfundet, der af arkæologerne dateres til o. 500 e.v.t.².

¹ Den følgende almindelige redegørelse hviler især paa C. G. Homeyer: *Die Haus- u. Hofmarken*, 1870, der endnu, trods sin alder, er det ubestridelige hovedværk om bomærker, samt F. B. Wallem: *En indledning til studiet af de nordiske bomærker*, i Aarsberetningen f. Foren. t. norske Fortidsminde-mærkers Bevaring, 1901. Mens Homeyer fortrinsvis lægger vægt paa den juridiske side, hviler Wallems klare og nøjterne fremstilling paa en mere almen betragtning af bomærkerne. — Paa dansk er bomærkelitteraturen meget sparsom, idet der kun kan nævnes et par smaa afhandlinger af interesse: Chr. Heilskov: *Borgerlig Heraldik*, i *Arkiv for Genealogi og Heraldik*, 1909, samt Ejler Haugsted: *Lidt om Bomærker*, i *Aarhus Stifts Aarbøger*, 1921.

² Danmarks Runeindskrifter Nr. 13.

Skikken at mærke sine ejendele med et bestemt tegn har været almindelig blandt alle folkeslag. I Europa omtales bomærker allerede i de germanske folkeretter fra 5.-9. aarh. under betegnelserne *signa*, *snaida* og *characteres*; den islandske lov *Grágás* fra 12. aarh. bestemmer, at mærke skiftes som anden arv, og Jyske Lov fra 1241 omtaler mærker paa kvæg og bohave; Magnus Erikssons svenske landslov fra 1350 paabyder hver by at have sit mærke, og saa sent som 1683 siger Christian 5.s Danske Lov, at den, som ikke kan skrive, skal sætte sit segl eller i mangel deraf sit bomærke under dokumenter. I „Norske lousgs termini juridici“ forklares ordet: „bomercke, o: hvad mercke boen hører til, og følger mand efter mand eller hør bonden til, som er boens verge“.

Bomærket fandtes oprindeligt hos alle stænder. Allerede i middelalderen blev det almindeligt at anbringe mærket i et skjold (bomærkeskjold), enten den paagældende var adelig eller ej, saaledes at man ikke uden videre kan bestemme, om de ældste bomærkeskjolde tilhører adelsmænd eller uadelige. Hos adelen fortrængtes bomærkerne imidlertid meget tidligt af de egentlige heraldiske figurer.

Gejstlige førte hyppigt et mærke, hvis grundform var korset; disse mærker kendes især fra pavebreve. Hos borgerstanden, der i almindelighed ikke havde vaabenbilleder, fik bomærkerne vel den største udbredelse, haandværkere har ofte anvendt en gengivelse af et stykke værktøj (jfr. slutbillede); ogsaa bønderne har haft bomærker i meget stor udstrækning, og hos dem har skikken holdt sig længst. — En form for bomærker eksisterer endnu i de forskellige firmaers varemærker.

Men det var ikke alene enkeltpersoner, der havde et bomærke; institutioner som kirker, klostre og lav havde deres særlige tegn, og byer og landsbyer havde et bymærke, der bl. a. sattes paa deres grænsesten.

Bomærket kunde ogsaa sættes paa fast ejendom og anbragtes oftest over døren eller paa porthammeren. Ogsaa jorden mærkedes, enten sattes tegnet paa græsepælene eller det gravedes eller pløjedes ned i selve grundstykket. Redskaber og husgeraad mærkedes, lige fra plove til møbler, puder og kornsække; gaardens mærke brændtes paa skulderen af dyrene, klippedes i ørerne eller snittedes i en lille træbrik, der bandtes fast ved tøjret, ja selv ænder og gæs mærkedes ved snit eller klip i svømmehuden. Købmændene satte deres mærke paa kasser og vareballer, der skulde forsendes; strandede skibet, faldt de mærkede varer ikke ind under bestemmelserne om herreløst gods, og der var en chance for, at ejeren kunde faa sine sager igen. — Ligesom køb-

mændene mærkede deres varer og bønderne deres produkter, saaledes ogsaa med haandværkernes og kunstnernes frembringelser; de ældste guldsmedemærker bestaar alle af bomærker¹.

Det er allerede nævnt, at Grágás bestemmer, at mærke skiftes som anden arv; oftest synes sønnerne at have ændret faderens mærke hver paa sin vis, enten ved at fjerne eller tilføje bistave, evt. ved at sætte deres forbogstaver til mærket; men de kunde ogsaa føre et ganske andet mærke². Kvinder, selv gifte, havde deres eget mærke, som det ses paa flere gravsten i Køge kirke, hvor hustruens bomærke optræder sammen med mandens.

Mangelen ved bomærkerne som historiske meddelelsesmidler er, at de ikke giver oplysning om ejermændenes navne, og i de fleste tilfælde vil bomærkerne næppe give deres hemmelighed fra sig. Ikke desto mindre har det i flere tilfælde været muligt at identificere bomærker og knytte dem til navngivne personer, og hvor værdifuldt dette kan være, fremgaar af de to følgende eksempler; i Jørgen Olriks: Danske Guldsmedes Mærker (1919) er som nr. 491 opført bomærket ; guldsmeden, der har ført det, betegnes som ukendt, maaske københavnsk; sammesteds, s. 8, afbildes mærket , der ligeledes henføres til København. Ved gennemgangen af bomærkerne i Køge kirke viste det sig imidlertid, at der paa et par gravsten og nogle stolestader fandtes to bomærker, der fuldstændig svarede til de hos Olrik gengivne, og de to ukendte guldsmedestempler kunde saaledes identificeres som tilhørende henholdsvis Christoffer Jørgensen og Anders guldsmed fra Køge (se nr. 91 og nr. 120).

Bomærkernes typer og udseende skifter karakter i tidens løb. De ældste mærker præges af, at de er bestemt til at skæres i træ; derfor undgaas krumme og vandrette streger, de første, fordi de er vanskelige at riste, de sidste, fordi de følger træets aarer, hvorved de bliver mindre synlige. Da det samme forhold gør sig gældende ved runerne, er det klart, at der maa fremkomme en vis lighed mellem bomærker og runer; men ligheden skyldes ikke en dybere sammenhæng imellem dem, kun det fælles materiale, og det er derfor fejlagtigt, naar man har antaget, at de ældste bomærker kun var ejerens rune-initialer eller runeskrevne navn, der var sammenskrevet. Men ligesom latinske bog-

¹ Se J. Olrik: Danske Guldsmedes Mærker, 1919.

² Dette spørgsmaal er nylig behandlet af Einar Bager i en afhandling (Ett bidrag till bomärkenas historia. Malmö fornminnesförenings årsskrifter, 1937), der omhandler slægtsbomærker i Malmö S. Petri kirke.

staver – som et sekundært udviklingsstadium – i 1600'erne træffes sammenslyngede og brugt som bomærke, saaledes kan i middelalderen forekomme bomærker, der er sammensat af en mands initialer eller nogle bogstaver af hans navn, skrevet med runer, og herpaa giver Wallem flere gode eksempler, hentet fra norske og islandske sigiller¹. Men denne anvendelse af runer skal sikkert betragtes som en undtagelse, og den synes ikke at have fundet sted i Danmark; i bomærkernes udviklingshistorie er den ialtfald sekundær, da bomærket jo netop er en erstatning for navnet.

De fleste bomærker bestaar af en lodret hovedstav og een eller flere bistave; meget ofte anvendes forskellige korstyper som latinsk og græsk kors, hammerkors og hagekors, eller tegn, der helt korresponderer med runer, † og †; andre typer er ʒ, kaldet ulvesaks eller muranker, Z kedelkrog, ʒ helt og ʒ halvt timeglas; typen 4 eller † forekommer især hyppigt hos købmændene og kaldes derfor af Homeyer Merkurstav. Desuden forekommer pentagrammer, trekanter og firkanter samt mærker med krumme linier. Hovedstaven kan gennemkrydses af et haandværks sindbillede, f. eks. et stykke værktøj, eller et billede hænges under staven, særlig gælder dette om buer, ankere og hjertes; endelig kan selve bomærket være en gengivelse af en genstand, en økse (nr. 169), en hestesko (nr. 168) eller passer og vinkel (nr. 172).

I 16. aarh. naar bomærkerne deres største udbredelse for derefter at fortrænges af bogstaverne; det sker dog kun gradvis. Først sættes initialerne ved siden af bomærkerne, noget senere føjes de til selve mærket, særlig til dets hovedstav for til sidst at blive den væsentligste bestanddel af bomærket. Undertiden opfattes selve de sammenslyngede initialer som bomærke, idet forbogstaverne sættes ved siden af disse, som det ses paa Barbara Friis's gravsten i Køge kirke fra 1633. – Selvfølgelig vedbliver de gamle „rene“ bomærketyper at eksistere ved siden af bogstavtyperne.

Jævnsides med denne udvikling mister bomærket sin rent lineære karakter, og et plastisk element kommer til, sikkert under paavirkning fra adelsvaabnene; tegnet bliver bredt og fyldigt, enderne trækkes kileformet ud eller splittes op, det optræder i relief, oftest anbragt i et cirkelformet felt eller i et skjold.

¹ Wallem s. 74 ff. – Finn Magnusens eksempler paa opløsning af bomærker i runer er derimod oftest ganske vilkaarlig. Helt Runamo'sk er hans opløsning af Sigbrits bomærke (Runamo, S. 185).

Bomærkerne i Køge kirke er alle borgerlige og findes dels paa gravsten, dels paa stolestader¹, hvor de enten er skaaret direkte i træet eller findes paa indfældede navneskilte, der kan være af træ eller messing. Det ældste bomærke, fra 1398, findes paa den gravsten, der nu ligger paa alteret (nr. 100). Det ældste daterede mærke paa stolestaderne er fra 1599 (nr. 147), det yngste daterede fra 1695 (nr. 172). Den hyppigst forekommende type er, som man kunde vente det i handelsbyen Køge, Merkurstaven, hvorpaa der er 27 eksempler, heraf er de 8 sammensat med bogstaver. Det latinske kors forekommer 23 gange og er kun een gang sammensat med bogstaver (nr. 48). †-typen forekommer 16 gange, murankeret 18, †-typen 15, Andreaskorset findes 14 gange, sammensætninger med trekanter 9, det halve timeglas 8 og kedelkrogen kun een eneste gang; desuden findes der et ret stort antal mærker, som ikke kan bringes ind under nogen type. Bortset fra det nævnte bomærke fra 1398 og to mærker fra 1400'erne (nr. 132 og 168) ligger bomærkerne mellem o. 1550 og o. 1700. De frembyder derfor gode eksempler paa de sene typer; næsten alle har de kileformede ender, nogle stykker er opsplittede; i reglen er de anbragt i et skjold og i almindelighed ledsaget af initialerne eller ejerens navn. – Paa gravstenene optræder de baade fordybede (og er da oftest sekundære) og i relief, næsten altid i et skjold og da oftest ledsaget af initialer. Paa Rasmus Pedersens gravsten ses et eksempel paa, at et monogram saa tidligt som 1633 er brugt som bomærke; i skjoldet foroven paa stenen staar hans hustrus, BARBARA FRIIS's, monogram sammen med hendes forbogstaver B F D.

Borgmester PEDER PEDERSEN, død 1595, førte nr. 35, hans ældste søn Povl, død 1613, førte nr. 44; man ser, hvorledes han har overtaget faderens mærke med en ganske lille ændring, der helt har faaet det til at skifte karakter; den femte søn, Rasmus, død 1630, førte derimod et mærke af en ganske anden type, et muranker (nr. 59). – Mikkell Madsen, gift med Elisabeth Raunsdatter, som døde 1547, førte nr. 75, og en Mads Mikkelsen nr. 78; sandsynligvis har han været søn af Mikkell Madsen; deres gravsten er ganske ens.

Paa to steder i søndre sideskib forekommer mærkerne nr. 93 og 94 sammen med bogstaverne B M og M T; de har sikkert tilhørt fader og søn. Paa tre andre stader ses mærkerne nr. 17, 18 og 19, der alle ligger o. 1660; navnene er Olle, Peter og Jan Hansen, saa de tre

¹ Et par bomærker fra klokkerne er ikke medtaget, da de næppe repræsenterer Køgeborgere.

har maaske været brødre. Det samme gælder maaske ogsaa Jørgen og Jacob Hansen (1651 og 1639), der begge fører et Andreaskors (nr. 108 og 110), samt Peter og Jacob Sørensen, der begge har en Merkurstav (nr. 12 og 13).

FORTEGNELSE OVER
BOMÆRKERNE I KØGE S. NICOLAI KIRKE

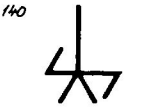
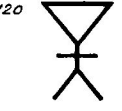
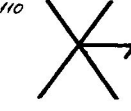
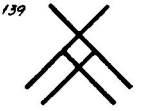
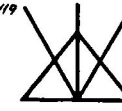
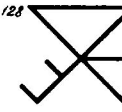
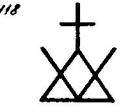
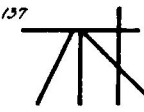
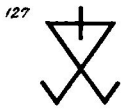
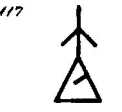
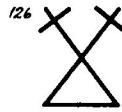
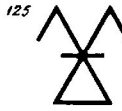
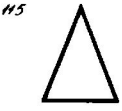
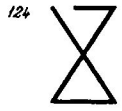
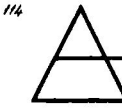
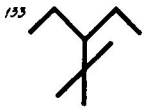
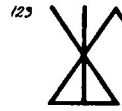
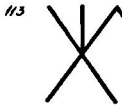
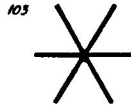
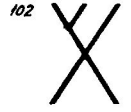
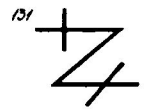
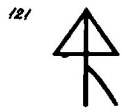
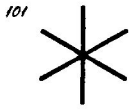
Den flg. fortegnelse meddeler bomærkerne i typologiske grupper efter deres grundbestanddel (Merkurstav osv.), og inden for disse grupper opstilles mærkerne saa vidt muligt kronologisk. Personnavnene gives med den originale stavemaade.

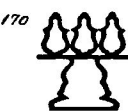
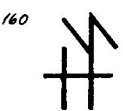
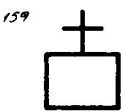
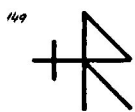
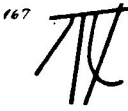
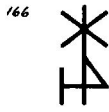
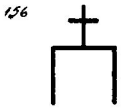
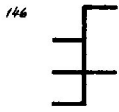
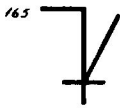
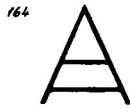
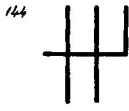
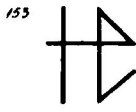
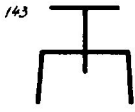
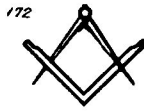
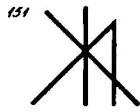
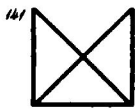
A. Merkurstav.

1. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
2. — o. 1550. — — —
3. — o. 1550. — — —
4. — o. 1550. — — —
5. H S, o. 1579. Gravsten, ndr. sideskib.
6. Magdalena Mortensdatter, død 1585. Gravsten, sdr. vaabenhus.
7. HINRICK FRÆSEKE, 1595. Gravsten, ndr. sideskib.
8. B B H, 1600. Stolestade, sdr. sideskib.
9. N A S, 1607. — — —
10. I T S, 1613. — — — og midtskibets sdr. række.
11. E S, B N D, 1630. Stolestade, midtskibets ndr. række.
12. Peter Søffrensen, 1630. Stolestade, midtskibets sdr. række og sdr. sideskib.
13. Jacob Søffrensen, 1639. Stolestade, midtskibets sdr. række.
14. B S, o. 1625-50. Gravsten, midtskibet.
15. Ergen Willemsen, 1645. Stolestade, sdr. sideskib.
16. JOHAN KATERBERGH, 1658. Stolestade, midtskibets ndr. række; gravsten, ndr. sideskib.
17. Olle Hanssen, 1662, 1663. Stolestade, midtskibets ndr. og sdr. række.
18. Peter Hanssen, 1660, 1662. Stolestade, midtskibets ndr. og sdr. række og ndr. sideskib.
19. Jan Hansen, 1662. Stolestade, midtskibets sdr. og ndr. række og ndr. sideskib.
20. Jens Nielsen, 1662, 1678, 1679. Stolestade, midtskibets ndr. række og sdr. sideskib.

1		11		21		31		41	
2		12		22		32		42	
3		13		23		33		43	
4		14		24		34		44	
5		15		25		35		45	
6		16		26		36		46	
7		17		27		37		47	
8		18		28		38		48	
9		19		29		39		49	
10		20		30		40		50	

51		61		71		81		91	
52		62		72		82		92	
53		63		73		83		93	
54		64		74		84		94	
55		65		75		85		95	
56		66		76		86		96	
57		67		77		87		97	
58		68		78		88		98	
59		69		79		89		99	
60		70		80		90		100	

21. Jurgen Berendsen, 1664. Stolestade, midtskibets sdr. række.
22. Jøren Pederssøn Kremmer, 1665. Stolestade, midtskibets sdr. række.
23. Jens Nielsen, 1679. Stolestade, sdr. sideskib.
24. Friederich Petersen, 1650-1700? Gravsten, midtskibet.
25. H C, 1650-1700? Gravsten, taarnrummet.
26. A H S. Stolestade, midtskibets sdr. og ndr. række.
27. N I. Gravsten, taarnrummet.

B. Korstyphen.

28. Peder Pederssøn Bagere, o. 1500. Gravsten, taarnrummet.
29. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
30. - o. 1550. - - -
31. o. 1550. -
32. H?, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
33. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
L P S, O A D, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
34. Oluf Besssøn, o. 1575. To gravsten, sdr. sideskib.
35. Hans Mortensen?, o. 1550-75. Gravsten, taarnrummet.
PEDER PEDERSEN, borgmester, 1583. Gravsten, sdr. sideskib.
P P. Stolestade under vestpulpitur.
36. ANDERS CHRISTENSØN i Skelskør, borgmester, 1564. Gravsten, sdr. vaabenhus.
37. S?, 1560. Gravsten, sdr. vaabenhus.
R S, 1600'erne. Stolestade, sdr. sideskib.
38. Peder Jenszen, o. 1575. Gravsten, sdr. vaabenhus.
39. Ukendt, o. 1550. Stolestadegavl, ophængt i sdr. sideskib.
T P (borgmester THOMAS PALLESEN), død 1580. Gravsten, sdr. sideskib.
40. P R, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
P R S, 1641. - ndr. -
41. I R, 1600'erne. - sdr. -
42. M M S, - - sdr. sideskib.
43. H H, 1600'erne. Stolestade, sdr. sideskib og midtskibets sdr. række.
44. Powell Pedersen, død 1613. Gravsten, sdr. sideskib.
45. Jens Hansen Vogenmand, død 1622. Gravsten, sdr. sideskib.
46. POVEL JENSØN Orgemester, død 1632. Gravsten, ndr. sideskib.
47. S H W, 1637. Stolestade, midtskibets ndr. række.
48. B O, 1655. Stolestade, sdr. sideskib.
49. H K. Vestpulpitur.
50. Ukendt, 1600'erne. Gravsten, sdr. sideskib.

C. Ulvesaks.

51. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
52. o. 1550. ophængt i sdr. sideskib.
53. o. 1550. ndr. sideskib.
54. A S D, o. 1575. Gravsten, taarnrummet.
55. JENS PERSEN GLØD, død 1572. Gravsten, taarnrummet.
S L, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
56. A N, - - sdr. sideskib.
57. Oluf Sanderson, 1644. Navneplade, nu i Køge Museum.
58. Niels Tomisen, 1617, 1627. Gravsten, midtskibet, og stolestade,
midtskibets sdr. række.
59. Rasmus Pederson, død 1630. Gravsten, sdr. sideskib.
R P. Stolestader, sdr. og ndr. sideskib, midtskibets ndr. række,
under vestpulpitur, og gravsten, sdr. sideskib.
60. Søffren Nielsen, 1634. Stolestade, midtskibets sdr. række.
61. Peder Christensen, 1647, 1655. Stolestade, midtskibets sdr. række.
62. HANS HANSEN BEYER, 1639, 1649. Stolestade, midtskibets ndr.
række og ndr. sideskib.
63. BØRRE ANDERSEN JAD, 1653. Stolestade, midtskibets ndr. række.
64. N C, 1656. Stolestade, midtskibets ndr. række.
65. Klemend Jacobsøn, 1662. Stolestade, midtskibets sdr. række.
66. JENS HANSEN RIEBER, 1665. Paa bjælken over sdr. vaabenhus.
67. S P. Stolestade under vestpulpitur.
68. E R. Gravsten, vestre tværgang.

D. †-typen.

69. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
70. o. 1550.
71. o. 1550.
72. - o. 1550.
73. P A, o. 1550.
74. Ukendt, o. 1550. -
75. Mickel Matsen, o. 1547. Gravsten, sdr. vaabenhus.
76. OLUF HANSEN, raadmand, død 1572. Gravsten, midtskibet.
Oluf . . . raadmand, o. 1575. Gravsten, sdr. vaabenhus.
77. K . . . A . . . rsdaater, død 1581. Gravsten, ndr. sideskib.
78. Matz Mickelsen, o. 1550. Gravsten, ndr. sideskib.
79. Ukendt, 1500'erne. Gravsten, ndr. sideskib.

- Hans Sversen, 1630. Stolestade, midtskibets sdr. række, og gravsten, sdr. vaabenhus.
 H S. Stolestade, sdr. og ndr. sideskib.
 80. ERICH HELMERS, 1626, 1630, 1651. Stolestader, sdr. og ndr. sideskib, midtskibets ndr. og sdr. række.
 E H. Gravsten, sdr. vaabenhus.
 81. P C B, 1630. Stolestade, midtskibets ndr. række.
 82. K B. Stolestade under vestpulpitur.
 83. CHRISTEN SIMMINSØN WEYLE, død 1635. Gravsten, ndr. sideskib.
 84. Peder Staffensøn, 1644. Stolestade, ndr. sideskib.

E. †-typen.

85. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 86. — o. 1550. —
 87. — o. 1550. — ophængt i sdr. sideskib.
 88. — o. 1550. ndr. sideskib.
 89. — o. 1550. — — —
 90. Frans Olsen, død 1559. Gravsten, midtskibet.
 91. C I G, 1599. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 C G, 1620. Hængestykke, i sdr. sideskib.
 CHRISTOFER JØRGENSØN Guldsmed, død 1642. Gravsten, ndr. sideskib.
 92. Ukendt, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 93. B M, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række og sdr. sideskib.
 94. M T, 1600'erne. Stolestade, sdr. og ndr. sideskib.
 95. N L, 1600'erne, midtskibets sdr. række.
 96. A B, 1609. Stolestade, under vestpulpitur.
 97. C N B, 1621. Stolestade, sdr. sideskib.
 98. Anders Karlson, 1635. Gravsten, ndr. vaabenhus.
 99. HANS HANSSEN MØLER, 1649. Stolestade, midtskibets sdr. og ndr. række.

F. Andreaskors.

100., død 1398. Gravsten, paa alteret.
 101. Mattes Skredere, o. 1500. Gravsten, sdr. sideskib.
 102. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 103. L H S, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 104. I P, — — — — —
 105. Ukendt, — — — — —
 106. Svend Ollesøn, 1627. — — — — —

107. Clavs Hendricksen, 1627, 1633, 1644. Stolestade, midtskibets ndr. række.
 108. Jacob Hansen, 1639. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 109. Mats Nielsen, død 1646. Gravsten, midtskibet.
 110. Jørgen Hansen, 1651. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 111. Lavris Andersen, 1656, 1661. Stolestade, midtskibets sdr. og ndr. række.
 112. Ukendt, 1600'erne. Stolestade, under vestpulpitur.
 113. C F, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række og sdr. sideskib.

G. Trekant-typen.

114. I N D, o. 1580. To Gravsten, ndr. og sdr. sideskib.
 115. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 116. o. 1550. - - -
 117. - o. 1550. - - -
 118. o. 1550. - - -
 119. o. 1550. - - -
 120. Anders Guldsmed, død 1559. Gravsten, taarnrummet, og stolestade, ndr. sideskib.
 121. Usikker. Gravsten, sdr. sideskib.
 122. Peder Knudsen, 1648. Stolestade, ndr. sideskib.

H. Halvt timeglas,

123. H I, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 124. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 125. PEDER MOGENSØN, borgmester, død 1583. Gravsten, sdr. vaabenhus.
 I H, 1600'erne. Stolestader, sdr. sideskib og midtskibets sdr. række.
 126. Ukendt, 1600'erne. Stolestade, midtskibets ndr. række.
 127. ALEXIS DAVIDSØN, 1621, 1640. Stolestade, sdr. sideskib og midtskibets ndr. række.
 128. I A S, K S D, 1639. Stolestade, ndr. Sideskib.
 129. Niels Nielsen, 1649. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 130. Christen Svendsen, 1648, 1656. Stolestade, midtskibets sdr. række.

I. Kedelkrog.

131. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.

J. Uvisse typer.

132. Iohanes Petri (Jens Pedersen), o. 1450. Gravsten, sdr. vaabenhus.
 133. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 134. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.

135. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 136. - o. 1550. - -
 137. - o. 1550. - - -
 138. o. 1550. - -
 139. M P, o. 1550. - -
 140. Ukendt, o. 1550. - - -
 141. Oluf Ariesø. , o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
 142. Oluf Hanszens hustru?, o. 1575. Gravsten, sdr. vaabenus.
 143. Troels Eriksen, o. 1573. Gravsten, sdr. sideskib.
 144. PEDER LUNDE, borgmester, død 1574. To gravsten, ndr. sideskib.
 H L, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 145. HANS VITENBERG, o. 1576. Gravsten, sdr. vaabenus.
 146. Peder Sørensen, død 1593. Gravsten, paa kirkegaarden.
 147. H B, 1599. Stolestade, sdr. sideskib og midtskibets ndr. række.
 148. Ukendt, 1550-1600. Gravsten, midtskibet.
 149. Ukendt, 1600'erne. Stolestade, sdr. sideskib.
 150. I T, 1600'erne. Stolestader, ndr. sideskib, midtskibets sdr. række,
 under vestpulpitur.
 151. P P, 1600'erne. Stolestade, under vestpulpitur.
 152. Peder Knudsøn i København, o. 1602. Gravsten, ndr. sideskib.
 153. Jens Pedersøn, 1602, 1629. Gravsten, ndr. sideskib.
 154. Jens Jensen, 1610, 1615, 1620. Stolestade, sdr. sideskib og midt-
 skibets sdr. række; gravsten, sdr. sideskib; gravsten, midtskibet.
 155. Jens Lafversen, 1616. Gravsten, ndr. sideskib.
 156. C P, 1600'erne. Gravsten, sdr. sideskib.
 157. RASMUS MOENSØN HIEMBECH, død 1629. Gravsten, sdr. sideskib;
 stolestade, midtskibets ndr. række.
 158. JØRGEN KØN, 1631. Stolestade, midtskibets ndr. række.
 159. Peder Mickelsen, 1633?. Gravsten, sdr. sideskib.
 160. T I S G, 1639. Stolestade, midtskibets ndr. række.
 161. Uden navn, 1600'erne. Stolestader, sdr. og ndr. sideskib, midt-
 skibets sdr. og ndr. række.
 Jens Poffelsen, 1641. Stolestade, sdr. sideskib og midtskibets ndr.
 række.
 162. Niels Pedersøn, 1642. Stolestade, midtskibets sdr. og ndr. række.
 163. Hans Pedersen, 1650. ndr. række.
 164. Hans Diricssen, 1650. -
 165. Claus Jacobsen, 1648. -
 166. Hans Jacobsen, 1674. sdr. - og
 sdr. sideskib.
 167. Ukendt, 1600'erne. Gravsten, taarnrummet.

K. Genstands-, bomærker“.

168. Iacobus Iohannis (Jacob Jensen), 1400'erne. Gravsten, sdr. vaabenhus.
169. Ukendt, o. 1550. Stolestade, ndr. sideskib.
170. K V, 1600'erne. Stolestade, midtskibets sdr. række og under vestpulpitur.
171. Baltcer Jørgensen, 1649. Stolestade, sdr. sideskib.
172. Niels Jensen, 1676. Stolestade, midtskibets sdr. række.
 Matis Larsen, 1695. — — — ndr. —
 M S, 1695. Stolestade, sdr. sideskib.

Bomærkeskjold fra gotisk stolestade med genstandsbomærke og alm. bomærke flankeret af initialer.